

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asiat: U 17/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkina-asetus)

U 18/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (kaasumarkkinadirektiivi)

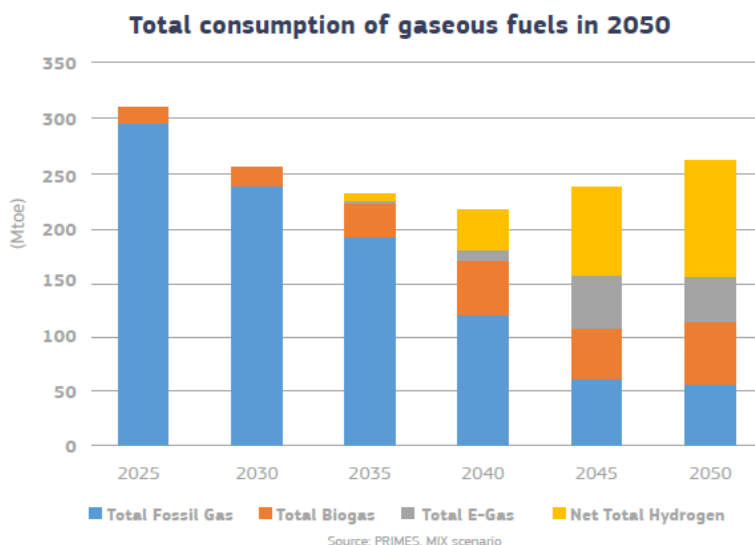
Suomen Kaasuyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto.

Kaasumarkkinoiden roolista ja kehitysnäkymistä

Maakaasulla katetaan merkittävä, noin 25 prosentin osuus Euroopan energian tarpeesta. Euroopan unionin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi kaasusektori tulee muuttua vähähiiliseksi ja ilmastoneutraaliksi vuoteen 2050 mennessä. Tämä vähähiilinen kaasujärjestelmä voidaan toteuttaa

- lisäämällä biokaasun ja biometaanin tuotantoa,
- lisäämällä puhtaaseen sähkön perustuvaa e-metaanin tuotantoa (ns. power to gas),
- lisäämällä vedyn tuotantoa ja synnyttämällä eurooppalainen vetymarkkina sekä
- ottamalla käyttöön erilaisia hiilen talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointiteknologioita (ns. CCUS).

Tämä kaasusektorin siirtyminen puhtaisiin kaasuihin parantaa samalla Euroopan energiaturvallisuutta, kun tuontikaasua korvataan Euroopan omalla kaasun tuotannolla.

Komission asetusehdotuksella pyritään helpottamaan uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen käyttöönottoa sekä luomaan eurooppalainen vetymarkkina.

Suomen Kaasuyhdistys pitää tervetulleina komission ehdotuksia. Ehdotusten tavoitteet vastaavat kaasualan näkemyksiä kaasujen roolista tulevaisuuden puhtaassa energiajärjestelmässä. Samalla ehdotukset edesauttavat vähentämään riippuvuutta Venäjän energiavirroista.

Eurooppalainen vetymarkkina

Eurooppalainen vetymarkkina rakentuu ns. vihreän ja sinisen vedyn tuotantoon. Vihreä vety tehdään veden elektrolyysillä uusiutuvan sähkön avulla, ja sininen vety maakaasun höyryreformilla niin, että syntyvä hiilidioksidi otetaan talteen. Tuotantopotentiaalia löytyy eripuolella Eurooppaa ja suurin kysyntä keskisestä Euroopasta. Suomi voisi olla puhtaan vedyn nettotuottaja (kuva European Hydrogen Backbone).

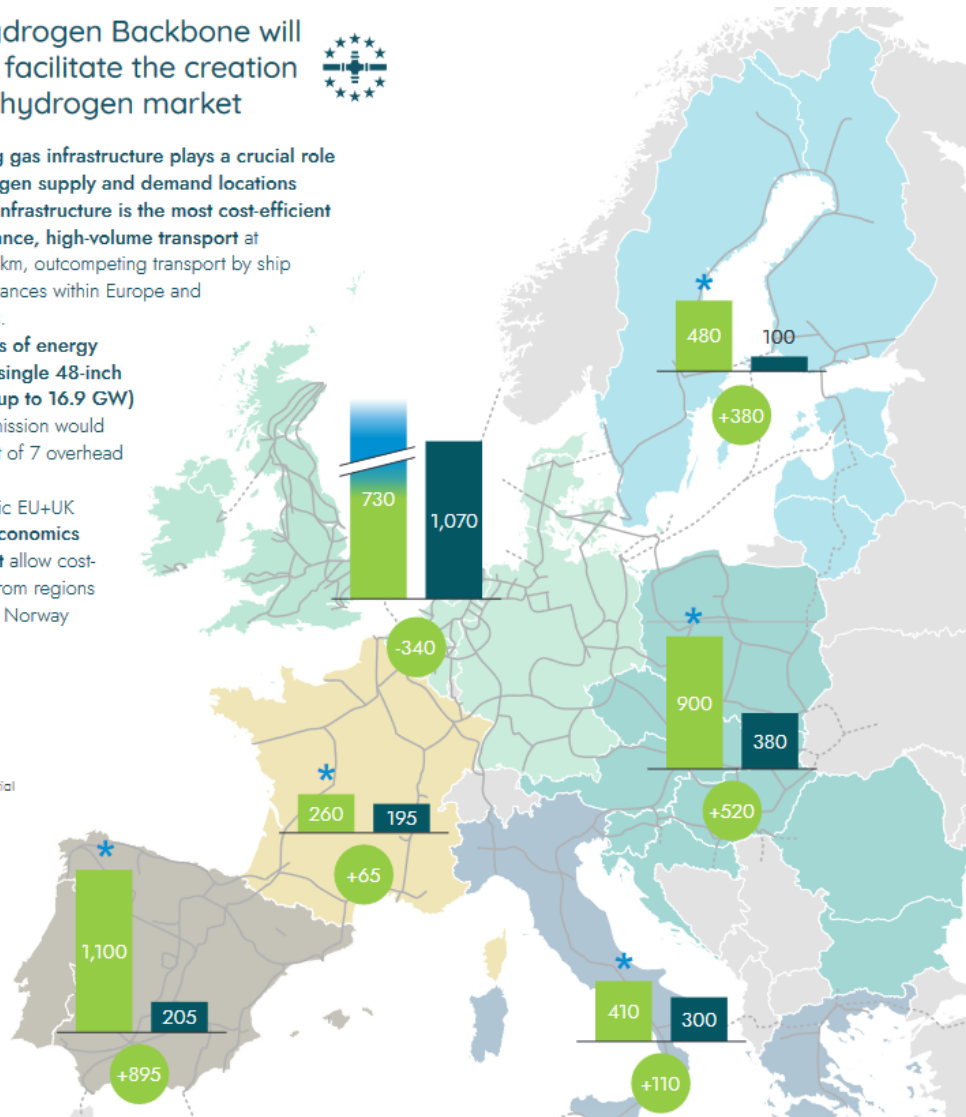
Vedyn siirtämiseen on useita vaihtoehtoja. Euroopan mittakaavassa putkistosiirto on kustannustehokasta. Vedyn siirtämiseen voidaan tietyin edellytyksin hyödyntää olemassa olevaa kaasuverkkoa, jota täydentää uusi, vedylle rakennettava vetyverkko.

A European Hydrogen Backbone will be essential to facilitate the creation of a European hydrogen market

- Repurposed existing gas infrastructure plays a crucial role in connecting hydrogen supply and demand locations
- Hydrogen pipeline infrastructure is the most cost-efficient option for long-distance, high-volume transport at €0.11-0.21/kg/1,000 km, outcompeting transport by ship for all reasonable distances within Europe and neighbouring regions.
- To transport volumes of energy corresponding to a single 48-inch hydrogen pipeline (up to 16.9 GW) through power transmission would require the equivalent of 7 overhead transmission lines.
- In addition to domestic EU+UK supply, **favourable economics of pipeline transport** allow cost-competitive imports from regions such as North Africa, Norway and Ukraine.

- Green hydrogen supply potential from dedicated renewables
- Blue hydrogen supply potential
- Hydrogen demand
- Difference between supply potential and demand
- ★ Additional blue hydrogen supply potential available

Komission vetymarkkinoita koskevat ehdotukset perustuvat pääosin nykyisen maakaasumarkkinan sääntelyrakenteisiin, joita täydennettäisiin uusiutuvia ja vähähiilisiä kaasujen hyödyntämistä sekä puhtaan vedyn markkinoiden edistämistä koskevalla säännöstöllä.

Vedyn osalta ehdotuksissa korostetaan alueellisen yhteistyön tärkeyttä ja 10-vuotis verkkosuunnitelman tekemistä vedylle. Sen tekisi unionin tasolla uusi eurooppalaisten vetyverkonhaltijoiden muodostama verkosto (European Network of Network Operators for Hydrogen, ENNOH), jolle tulisi muitakin tehtäviä vedyn sisämarkkinoiden ja rajat ylittävän kaupan edistämiseksi.

Suomen Kaasuyhdistys pitää luontevana, että vetymarkkinoidsääntelylle luodaan hyvissä ajoin yhtenäiset kriteerit, ja että sääntely olisi yhdenmukainen nykyisen maakaasua koskevan sääntelyn kanssa. Pidämme tärkeänä, että vetymarkkinoita kehitetään alusta asti niin, että tavoitteena on laajempi eurooppalainen sisämarkkina. Käytännössä vetymarkkina kehittyy kuitenkin ensin paikallisesti ja alueellisesti, mikä antaa suomalaiselle teollisuudelle mahdollisuuden kehittää vetyosaamista- ja -liiketoimintaa.

Keskeinen kysymys on uuden sääntelyn mitoittaminen: jättääkö se riittävästi tilaa uuden toimialan kehittymiselle vai tuoko se sille esteitä? Suomen Kaasuyhdistyksen mielestä tämä kysymys on hyvin nostettu esiin valtioneuvoston kirjelmässä.

Komission asetusehdotuksessa esitetään, että 1.10.2025 lähtien jäsenvaltioiden tulisi mahdollistaa vähintään 5 prosentin vetysekoitteisen maakaasun siirto jäsenvaltioiden välillä.

Suomen Kaasuyhdistyksen mielestä uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen sekä vedyn lisääminen maakaasun sekaan on olennainen keino vähähiiliseen kaasujärjestelmään siirtymisessä. Biometaanin ja e-metaanin osalta asia on teknisesti helppoa, mutta vedyn osalta tarvitaan laajempia valmisteluja ja teknisiä varmistuksia toimivuuden ja turvallisuuden takaamiseksi. Tähän on valtioneuvoston kirjelmässä hyvin otettu kantaa sekä vedyn sekoitusmäärän että nykyisen kaasuverkon ylläpidon näkökulmasta.

Hannu Kauppinen

Toimitusjohtaja, Suomen Kaasuyhdistys ry